

BILAGA 1 -Ordlista (STK-2021-306)

Innehåll Detta dokument utgör Bilaga 1 till Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete (SBA) inom Malmö Stad (STK-2021-306). Bilaga 1 (Ordlista) avser att förklara ord och begrepp som förekommer i riktlinjen och tillhörande bilagor.		Diarienummer STK-2021-306
Organisation Malmö stad, stadskontoret Säkerhet- och beredskapsenheten	Dokumentägare Ulf Nilsson Enhetschef, Säkerhet- och beredskapsenheten	Datum för beslut 2021-03-31
	Framtagen av Säkerhet- och beredskapsenheten	

Revideringar

Version:	Datum:	Revidering avser:
1.0	2021-03-31	-

Framtida väsentliga reviderade stycken markeras med | i vänstermarginalen.

AFS

Föreskrifter framtagna av Arbetsmiljöverket t.ex. Arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1). Läs mer på: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/foreskrifter-listade-i-nummerordning/>

Anläggningsägare/anläggningsskötare/anläggningsfirma

Anläggningsägare är den part som äger anläggningen tex en brandlarm-, sprinkleranläggning.

Anläggningsskötare är den part som sköter och kontrollerar anläggningen.

Anläggningsskötare brandlarm ska ha kompetens motsvarande kraven i SBF 110.

Anläggningsskötare sprinkler/boendesprinkler ska ha kompetens motsvarande kraven i SBF 120/SBF 501. Den är endast anläggningsskötaren som tex får hantera brandlarmscentralen.

Anläggarfirma är den part som installerat anläggningen och vanligtvis den part som innehar serviceavtal (dvs utgör servicefirma) för aktuell anläggning.

Automatisk brandlarmanläggning

En automatisk brandlarmanläggning ska upptäcka en brand i ett tidigt skede. Ett utrymningslarm har till syfte att uppmana till utrymning av en byggnad vid brand eller annan fara. Ett automatiskt brandlarm styr vanligtvis aktivering av andra automatiska brandskyddsinstallationer såsom utrymningslarm, dörrstängare, brandgasventilation etc.

BBR

Boverkets byggregler; regelsamling som omfattar hur byggnader får se ut inom flera olika områden (brandskydd, ventilation, tillgänglighet, etc). Senaste utgåvan hämtas på Boverkets hemsida: <https://www.boverket.se/sv/byggande/regler-for-byggande/om-boverkets--byggregler-bbr/>

Brandcell

En brandcell är en avgränsad del i en byggnad och storleken kan variera. Byggnader delas ofta in i olika brandceller för att skilja olika verksamhetsklasser (se Vk nedan) åt, trygga utrymningen, begränsa brand- och rökspridning samt för att underlätta släckning. Dörrar eller fönster i brandcellsgräns ska vara brandklassade.

Brandfarliga heta arbeten

Tillfälliga arbete som är brandfarliga och kräver särskilt tillstånd enligt försäkringsvillkor. Tex svetsning, kapning med vinkelslip, ogräsbränning med gasolbrännare intill fasad etc. Läs mer på www.hetaarbeten.se eller www.brandfarligaarbeten.com.

Brandfarliga och/eller explosiva varor

Vätskor och gaser som är klassade som brandfarliga enligt MSBFS 2010:4, tex bensin, acetone, t-röd, viss handsprit, gasol etc. Till brandfarliga vara räknas gaser och gasblandningar som kan antändas i luft vid 20 °C vid normalt atmosfärstryck och vätskor med flampunkt som inte överstiger 100 °C, samt brandreaktiva varor. Om man hanterar stora mängder kan det krävas tillstånd. Se även LBE nedan.

Brandlistan

Avser gränsdragningslista/ansvarsfördelning – brandskydd. Beskriver ansvarsfördelningen mellan HV (se HV nedan) och HG (se HG nedan), avseende kontroll, drift/underhåll samt löpande kostnader för åtgärder (t.ex. utbyte pga. defekt/ålder) av brandskyddstekniska installationer samt övrigt brandskydd. Utgör ett komplement och förtydligande till varje unikt hyresavtal/överenskommelse.

Brandgasventilation

Benämns även som röklucka, brandgasfläkt. Med brandgasventilation avses anordning för att bl.a. vädra ut brandgaser till det fria i syfte att minska rök- och brandspridningen inom byggnaden.

Brandkårsbrytare (säkerhetsbrytare) - solceller

Används av räddningstjänsten för att när de behöver ska de kunna bryta solkraft från solpanelerna. Placeras generellt i anslutning till byggnadens angreppsväg. Om objektet har ett automatiskt brandlarm ska brytaren placeras vid brandförsvarstablån.

Brandvägg

Brandvägg avser vägg med särskilt utförande och brandtålighet. Uppförs främst till skydd mot brandspridning mellan byggnader. Ska klara den sannolika mekaniska påverkan som kan uppstå om byggnaden på ena sidan rasar.

Brandskyddsdocumentation (byggnadsteknisk)

Sedan år 1994 ska det enligt BBR finnas en teknisk beskrivning av hur brandskyddet är utfört i byggnaden (s.k. Brandskyddsdocumentation). Det gäller även för om-, ny- och tillbyggnation av befintliga äldre byggnader. Ex på innehåll är; verksamhet, byggnadsklass, brandcellsgränser, dimensionerande personantal, utrymningsstrategi, krav gällande brandskyddstekniska installationer, ventilationsbrandskydd, bärverk, ytskikt etc.

Brandskyddsansvarig

Chef för avdelning/verksamhet som planerar, leder, delegerar och följer upp brandskyddsarbetet inom sin egen organisation.

Brandskyddskontrollant

Utsedd person som kontinuerligt och strukturerat genomför egenkontroller av brandskyddet i byggnader och verksamheter i syfte att bl.a. upptäcka brister som rapporteras till brandskyddsansvarig för åtgärd.

Fönsterutrymning

För vissa verksamhetsklasser (se Vk nedan) accepteras fönsterutrymning som alternativ utrymningsväg. Notera att specifika krav ställs för fönster som ska utgöra utrymningsväg.

Föreståndare för brandfarliga och explosiva varor

Utsedd person som ansvarar för att hanteringen av brandfarliga varor sker både enligt gällande regler och på ett säkert sätt. Krävs enbart över tillståndspliktig mängd.

HG

Hyresgäst. Benämns även som nyttjanderättshavare eller verksamhetsutövare. Avser den part som bedriver verksamhet i byggnaden/lokalerna.

HV

Avser hyresvärd som har innebörden byggnadsägare i Riktlinjen med tillhörande bilagor. Inom Malmö stad utgörs byggnadsägare oftast av stadsfastigheter (en avdelning inom serviceförvaltningen).

Juridisk fastighetsägare i Malmö stad utgörs av Kommunfullmäktige/kommunstyrelsen och dess nämnder där Tekniska nämnden (via fastighets- och gatukontoret) har fått delegering att agera fastighetsägare.

Inomhusbrandpost

Inomhusbrandposter är en 25-30 meter lång fast vattenslang och förekommer ibland som släckutrustning i byggnader. För att klassas som brandredskap måste innermättet på slangen vara minst 19 mm och vattenflöde minst 40 l/min.

KSFAB

Kommunassurans Syd Försäkrings AB. Utgör Malmö stads försäkringsbolag. Aktuella försäkringsvillkor egendom anges i ”*Allmänna villkor kommunförsäkring – egendom, Malmö stad*”, daterad 2020-12-15. Läs mer här:

<https://cityofmalmo.omniacloud.net/komin/stod-och-service/sakerhet-och-beredskap/intern-sakerhet/forsakringar>

Larmlagring

Larmlagring innebär att verksamhetens larmorganisation får lite tid på sig att undersöka varför brandlarmet har aktiverats, innan larmet vidarekopplas till tex SOS/räddningstjänsten. På så sätt kan man undvika uttryckning av räddningstjänsten i de fall då larmet inte har orsakats av en brand (s.k. onödigt larm).

LBE

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor t.o.m. SFS 2018:579. För mer info. se: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/brandfarligt-och-explosivt/lagen-om-brandfarliga-och-explosiva-varor/>

LSO

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor t.o.m. SFS 2020:882 inkl. tillhörande förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Läs mer här:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003778-om-skydd-mot-olyckor_sfs-2003-778 samt <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/brandskydd/stod-till-tillsyn-lso/> angående tillsyn.

Nattlåsning

Byggnader/lokaler som är försedda med nattlåsning krävs det att nattlåsningen är förreglad mot en för driften väsentlig funktion tex belysning, inbrottslarm.

Nyttjanderättshavare

Se HG.

Nödbelysning

Benämns även som nödljus. Säkerställer tillräcklig belysning i byggnaden under minst 60 minuter med batteri-backup/UPS vid ett eventuellt strömavbrott. Ej att förväxla med allmänbelysning eller vägledande markering.

PBL

Plan- och bygglag (2010:900). Läs mer här: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900
Notera speciellt kraven enligt 8 kap 4§ samt 14§.

Revisionsbesiktning; brand- och utrymningslarm, sprinkler

En brandlarmanläggning (SBF 110) ska revisionsbesiktigas en gång per kalenderår med högst 15 månaders mellanrum. Detsamma gäller för en släckanläggning (SBF 120/501).

Räddningsväg/brandväg

Om gatanätet eller motsvarande inte ger åtkomlighet till byggnaden ska särskild räddningsväg anordnas. Räddningsväg ska vara skyltad och anpassas för räddningstjänstens fordon med avseende på till exempel fri höjd, marklutning, bredd, svängradie och bärighet så att räddningstjänstens större fordon kan ta sig fram.

Röklucka

Se brandgasventilation.

SBA - Systematiskt brandskyddsarbete

Ett systematiskt och strukturerat arbetssätt för att ta hand om sitt brandskydd. Fastställt arbetssätt för Malmö stad beskrivs i Riktlinjen och tillhörande bilagor som omfattar 7 punkter, tex ansvar, organisation, utbildning mm.

SBF - regler

SBF-regler är en beskrivning av lämpligt utförande av projektering, installation, underhåll eller besiktning av en brandskyddsanordning, exempelvis brandlarm (SBF 110) eller vattensprinkler (SBF 120). Reglerna är framtagna av Brandskyddsföreningen, läs mer här: <https://www.brandskyddsforeningen.se/normer--riktlinjer/>

Släckanläggning

Ett fast monterat halv/helautomatiskt släcksystem som oftast reagerar på värmeutveckling, tex vatten- (SBF 120), boendesprinkler (SBF 501), gassprinkler eller kökssläcksystem (s.k. punktskydd)

Tillsyn LSO

Kallades för brandsyn fram till år 2004. Enligt LSO kap 2 §2 ska (byggnads)ägare och nyttjanderättshavare löpande säkerställa att deras byggnader/lokaler har ett skäligt brandskydd. Tillsynsmyndigheten (Räddningstjänsten), kontrollerar att lagen följs. Vid tillsynen kontrolleras SBA, tex ansvarsfördelning, vilka rutiner som finns och utbildningar som genomförts, samt med stickprovskontroller ute i byggnaden och verksamheten.

Utrymningslarm

Utrymningslarm aktiveras normalt av ett automatiskt brandlarm men kan även startas manuellt med larmknapp. Syftet är att uppmärksamma personer att påbörja utrymning.

Utrymningsplan

En utrymningsplan är en planritning över lokalen som visar utrymningsvägar, om det finns brandlarm (larmknapp) och var återsamlingsplatsen är. Ska alltid finnas om det inte är uppenbart onödigt/obehövt (tex små överblickbara lokaler).

Utrymningsplats

Med utrymningsplats avses ett utrymme i angränsande brandcell som är placerad i anslutning till utrymningsväg där personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan avvakta fortsatt utrymning. Från utrymningsplatsen ska det vara möjligt att, genom s.k. tvåvägskommunikation, kommunicera med omgivningen för att på så vis kunna påkalla hjälp. Utformningskrav specificeras både i BBR samt AFS 2020:1.

Utrymningsväg

Utrymningsvägar är oftast egna brandceller, tex trapphus om det är flervåningshus. I markplan är utrymningsvägar oftast dörrar i fasaden ut mot det fria. Minsta fria bredd beror på hur många personer som samtidigt får vistas i lokalerna. Se även fönsterutrymning.

Verksamhetsutövare

Se HG.

Vk (verksamhetsklass)

Utrymnen i en byggnad ska utifrån avsedd verksamhet delas i en eller flera verksamhetsklasser (Vk) enligt BBR. Verksamhetsklassernas indelning beror på följande faktorer:

- Om personer kan förväntas ha kännedom om byggnaden
- Om personer kan förväntas vara vakna
- Om personer kan förväntas utrymma på egen hand
- Om det finns stor risk för brand

Vägledande markering

Vägledande markeringar, benämns även som utrymnings-/nödutgångsskyltar/hänvisningsarmatur, ska visa väg till närmsta/bästa utrymningsväg från aktuellt utrymme. Skylten ska vara grön med vita symboler och kan vara efterlysande eller genomlyst (armatur) med 60 minuter säkerställd funktion.

Ytskikt

I denna riktlinje avser ytskikt den yttre delen av en byggnadsdel eller beklädnad. Såsom färgen eller tapeten på en vägg.

Återinrymning

Tex ska dörrar för utrymning genom annan lokal, brandcell, fasaddörrar för Vk 5A (tex förskola) etc. vara försedda med anordning som gör det möjligt för personer att återvända efter passage.